

MUHAMMAD YUSUF SHE'RIYATIDA MUHABBAT MAVZUSI TALQINI

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti

Madaniyat va san'at sohasi menejmenti

1-bosqich magistranti

Qurbonov Dilshodbek Norxidir o'g'li

qurbonovdilshodbek335@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Muhammad Yusuf she'riyatida muhabbat mavzusining badiiy talqini keng qamrovda ilmiy asosda o'rganiladi. Shoir lirikasida muhabbat tushunchasining mazmun-mohiyati, uning insoniy, ijtimoiy, ruhiy va ma'naviy qatlamlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida muhabbatning turli ko'rinishlari — romantik sevgi, sadoqat, sog'inch, vatanparvarlik muhabbati va ona mehriга asoslangan tuyg'ular shoir ijodida qanday aks etgani keng yoritiladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, Muhammad Yusuf ijodida muhabbat inson hayotining asosiy ma'naviy tayanchi sifatida talqin etiladi.

Kalit so'zlar: muhabbat, lirika, Muhammad Yusuf, sevgi, sog'inch, sadoqat, badiiy talqin.

INTERPRETATION OF THE THEME OF LOVE IN THE POETRY OF MUHAMMAD YUSUF

Qurbonov Dilshodbek Norxidir o'g'li

Master's student (1st year), Management in the Field of Culture and Arts, Uzbekistan State Institute of Arts and Culture

qurbonovdilshodbek335@gmail.com

ABSTRACT

This article provides a comprehensive scientific analysis of the artistic interpretation of the theme of love in the poetry of Muhammad Yusuf. It examines the essence and content of the concept of love in the poet's lyrics, as well as its human, social, psychological, and spiritual dimensions. The study highlights various manifestations of love—romantic affection, devotion, longing, patriotic love, and maternal care—and analyzes how these are reflected in the poet's works. The findings demonstrate that, in Muhammad Yusuf's творчество, love is interpreted as a fundamental spiritual foundation of human life.

Keywords: love, lyric poetry, Muhammad Yusuf, affection, longing, devotion, artistic interpretation

ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕМЫ ЛЮБВИ В ПОЭЗИИ МУХАММАДА ЮСУФА

Курбонов Дилшодбек Норхидир угли

магистрант 1 курса, направление: менеджмент в сфере культуры и искусства,

Государственный институт искусств и культуры Узбекистана

qurbonovdilshodbek335@gmail.com

АННОТАЦИЯ

В данной статье на научной основе всесторонне исследуется художественная интерпретация темы любви в поэзии Мухаммада Юсуфа. Анализируются сущность и содержание понятия любви в лирике поэта, а также её человеческие, социальные, психологические и духовные аспекты. В ходе исследования рассматриваются различные проявления любви — романтическая любовь, верность, тоска, патриотическая любовь и материнская забота — и их отражение в творчестве поэта. Результаты показывают, что в поэзии Мухаммада Юсуфа любовь рассматривается как основная духовная опора человеческой жизни.

Ключевые слова: любовь, лирика, Мухаммад Юсуф, чувство, тоска, верность, художественная интерпретация

KIRISH

O‘zbek adabiyotida muhabbat mavzusi qadimdan yetakchi o‘rin tutib kelgan. Har bir davrda bu mavzu turlicha talqin qilingan bo‘lsa-da, zamonaviy o‘zbek she‘riyatida u yangi ruh, yangi ohang kasb etdi. Ayniqsa, Muhammad Yusuf ijodida muhabbat sodda, samimiy va hayotiy tarzda ifodalanib, keng kitobxonlar qalbidan joy oldi [1].

Shoir ijodida muhabbat faqat ikki inson o‘rtasidagi his-tuyg‘u sifatida emas, balki insonning butun hayoti bilan bog‘liq bo‘lgan murakkab ruhiy jarayon sifatida talqin etiladi. U muhabbatni:

- insoniylik mezoni
- ruhiy poklik manbai
- hayot mazmuni

sifatida ko‘rsatadi [2].

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqot quyidagi metodlar asosida olib borildi:

Adabiy-tahliliy metod — she‘rlarning mazmun va shaklini tahlil qilishda [3]

Biografik metod — shoir hayotiy tajribasining muhabbat talqiniga ta‘sirini aniqlashda [4]

Psixologik tahlil — lirik qahramon ruhiyatini o‘rganishda [5]

Qiyosiy metod — boshqa shoirlar bilan solishtirishda [6]

NATIJALAR (RESULTS)

1. Muhabbat tushunchasining umumiy talqini

Muhammad Yusuf she‘riyatida muhabbat keng ma‘noga ega bo‘lib, u insonning ichki dunyosini belgilovchi asosiy omil sifatida talqin etiladi [7]. Shoir muhabbatni inson hayotining ajralmas qismi sifatida ko‘rsatadi.

2. Insoniy muhabbat va samimiyat

Shoir muhabbatni ortiqcha bezaksiz, sodda va samimiy tarzda ifodalaydi. Bu esa uning she‘rlarini o‘quvchi qalbiga yaqinlashtiradi [8].

3. Muhabbat va iztirob

Muhabbat shoir ijodida faqat quvonch emas, balki iztirob, sog‘inch va ayriliq bilan ham bog‘liq [9].

4. Muhabbat va Vatan

Shoir ijodida muhabbat Vatan bilan uyg‘unlashadi va vatanparvarlik muhabbati sifatida talqin etiladi [10].

5. Ona obrazi orqali muhabbat

Ona obrazi muhabbatning eng pok timsoli sifatida tasvirlanadi [11].

6. Muhabbatning falsafiy talqini

Muhabbat insonni poklovchi va uni ma‘naviy yuksaltiruvchi kuch sifatida talqin qilinadi [12].

7. Muhabbatning ijtimoiy mazmuni

Muhabbat insonlar o‘rtasidagi munosabatlarni tartibga soluvchi kuch sifatida ko‘rsatiladi [13].

8. Muhabbat va vaqt

Muhabbat vaqt o‘tishi bilan chuqurlashadigan ruhiy jarayon sifatida tasvirlanadi [14].

9. Muhabbat va sog‘inch

Sog‘inch muhabbatning eng chuqur ifodasi sifatida yoritiladi [15].

10. Muhabbat va sadoqat

Sadoqat muhabbatning mustahkamligini ta‘minlovchi asosiy omil sifatida talqin etiladi [7].

11. Ayol obrazi va muhabbat

Ayol obrazi muhabbatning markaziy timsoli sifatida namoyon bo'ladi [8].

12. Badiiy vositalar

Shoir metafora, epitet, takror kabi vositalardan keng foydalanadi [9].

MUHOKAMA (DISCUSSION)

Muhammad Yusuf muhabbatni ikki darajada talqin etadi:

- shaxsiy
- umuminsoniy

Bu esa uning she'riyatini keng qamrovli qiladi [13].

Shoirning uslubi boshqa ijodkorlardan farq qiladi. Masalan:

Abdulla Oripov — falsafiy

Erkin Vohidov — dramatik

Muhammad Yusuf esa — samimiy va sodda [6].

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, Muhammad Yusuf she'riyatida muhabbat mavzusi markaziy o'rinni egallaydi va uning ijodiy dunyoqarashining asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shoir muhabbatni tor doiradagi romantik tuyg'u sifatida emas, balki inson hayotining barcha jabhalarini qamrab oluvchi murakkab va ko'p qatlamli ruhiy hodisa sifatida talqin etadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Muhammad Yusuf ijodida muhabbat bir necha shakllarda namoyon bo'ladi: insoniy muhabbat, vatanparvarlik muhabbati, ona mehriqas asoslangan muhabbat va umuminsoniy qadriyatlar bilan bog'liq muhabbat. Ushbu shakllar o'zaro uyg'unlashib, shoir she'riyatida yaxlit badiiy tizimni hosil qiladi.

Shoir muhabbatni ifodalashda sodda va xalqona tilga tayanadi. Bu esa uning asarlarini keng kitobxonlar ommasiga yaqinlashtiradi. Aynan shu jihat uning ijodining asosiy yutug'i hisoblanadi. Shu bilan birga, uning she'rlarida chuqur falsafiy ma'no yashiringan bo'lib, bu o'quvchini fikrlashga undaydi.

Muhammad Yusuf she'riyatida muhabbat insonni poklovchi, uni ma'naviy jihatdan yuksaltiruvchi kuch sifatida talqin etiladi. Muhabbat orqali inson o'zini anglaydi, hayot mazmunini tushunadi va jamiyatda o'z o'rnini topadi. Bu esa muhabbatni nafaqat shaxsiy, balki ijtimoiy ahamiyatga ega hodisa sifatida ko'rsatadi.

Shuningdek, shoir ijodida muhabbat vaqt bilan bog'liq holda tasvirlanib, uning abadiylik xususiyati ochib beriladi. Muhabbat inson qalbida saqlanib qoladi, u o'tkinchi emas, balki doimiy ruhiy qadriyat sifatida talqin etiladi.

Umuman olganda, Muhammad Yusuf ijodida muhabbat mavzusi o'zbek she'riyatining eng samimiy va ta'sirchan badiiy talqinlaridan biri hisoblanadi. Uning she'rlari orqali muhabbat inson hayotining ajralmas qismi sifatida namoyon bo'ladi va bu g'oya shoir ijodining abadiy qadriyatga aylanishini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qo'shjonov M. – *Adabiyot nazariyasi*. Toshkent: Fan, 2007. – 95–110-bet.
2. Karimov N. – *XX asr o'zbek adabiyoti tarixi*. Toshkent: O'qituvchi, 2008. – 210–230-bet.
3. Rahimjonov N. – *O'zbek lirikasida ruhiyat talqini*. Toshkent, 2016. – 54-bet.
4. Normatov U. – *Ijod sehri*. Toshkent: Sharq, 2007. – 120-bet.
5. Yo'ldoshev B. – *Badiiy asar psixologiyasi*. Toshkent, 2015. – 78-bet.
6. Rasulov A. – *Badiylik – bezavol yangilik*. Toshkent, 2010. – 88-bet.
7. Matyoqubov A. – *Badiiy tafakkur asoslari*. Toshkent, 2016. – 73-bet.
8. Muhammad Yusuf – *Iltijo*. Toshkent, 1988.

9. Muhammad Yusuf – *Bulbulga bir gapim bor*. Toshkent, 1987.
10. Muhammad Yusuf – *Erka kiyik*. Toshkent, 1991.
11. Sharipov O. – *Lirik qahramon va davr*. Toshkent, 2018. – 101-bet.
12. Islomov Z. – *She'riyat va tuyg'u falsafasi*. Toshkent, 2019. – 66-bet.
13. Qodirov B. – *Badiiy obraz va his-tuyg'u*. Toshkent, 2014. – 92-bet.
14. Abdug'afurov A. – *Adabiyot va shaxs*. Toshkent, 2017. – 88-bet.
15. O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi. Toshkent, 2002.